

SUSIKANNAN HOITOSUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN VALMISTELURYHMÄN KOKOUS

Valmisteluryhmän kokouksessa aiheena luonnos susikannan hoitosuunnitelmaksi.

Aika maanantai 10.6.2019 klo 10.00 – 16.00

Paikka Kokoushuone Pirtti, Mariankatu 9, Helsinki

Osallistujat

Ilpo Kojola, tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus
Riku Lumiaro, Suomen luonnonsuojeluliitto
Outi Ratamäki, CORE
Taru Peltola, CORE
Maaren Angeli, Paliskuntain yhdistys
Sami Säynevirta, Luonto-Liitto
Timo Leskinen, MTK
Ere Grenfors, Suomen Metsästäjäliitto
Sakari Mykrä-Pohja, Metsähallitus
Mikael Luoma, Suomen riistakeskus
Vesa Pihajoki, Poliisihallitus
Esa Kukkonen, Suomen Kennelliitto

MMM:

Vesa Ruusila, Erätalousneuvos, erätalousyksikkö, LVO, MMM (puheenjohtaja)
Sami Niemi, neuvotteleva virkamies, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Jussi Laanikari, erityisasiantuntija, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Henna Väyrynen, asiantuntija, erätalousyksikkö, LVO, MMM (sihteeri)

1) Kokouksen aloitus

Valmisteluryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen.

2) Keskustelua hoitosuunnitelmasta

Keskusteltiin kokouksen alussa siitä, että voitaisiin kokoontua lausuntoaajan jälkeen vielä kerran valmisteluryhmän puitteissa tarkastelemaan lausuntoja.

Lähdettiin tarkastelemaan hoitosuunnitelma luonnosta, joka oli lähetetty etukäteen kaikille luettavaksi ja kommentoitavaksi. Sami Niemi maa- ja metsätalousministeriöstä esitteli hoitosuunnitelmaa ja puheenjohtaja totesi, että kokouksen aikana jokainen voi kommentoida hoitosuunnitelmaa.

Tarkasteltiin johdantoa ja Suomen susitilanteen vertailua Eurooppaan. Kommentoitiin, että virke, jonka mukaan Suomen susikanta ei ole eurooppalaisittain kovinkaan suuri tulisi jättää pois. Jatkettiin pohtimalla, että onko maisemarakenteessa eroja Suomen ja muun Euroopan välillä ja voidaanko

näitä suhteuttaa toisiinsa. Toisessa puheenvuorossa todettiin, että samaa mieltä siitä, että suomalaisen maisemarakenteen tulisi tulla paremmin esille.

Todettiin puheenvuorossa, että luonnosversiossa ei mainita rajalaumoja ja kysyttiin, olisiko ne syytä mainita. Olisiko tarpeen tuoda ennustemallin tuomaa uutta infoa, jossa puhuttaisiin kokonaismäärästä?

Todettiin puheenvuorossa, että mikäli verrataan Keski-Eurooppaan tai muualle, niin mukaan voisi tuoda koirametsästyksen, mikä on Suomessa erityinen piirre. Kommentoitiin puheenvuorossa, että lumi mahdollistaa myös salametsästyksen tai helpottaa sitä.

Tuotiin esille, että jos eroavaisuuksia halutaan listata, niin poronhoitoalue on erilaista. Kommentoitiin tähän puheenvuorossa, että olisi hyvä, jos porotaloudessa voitaisiin suhtautua asiaan samoin kuin lammastaloudessa eli pyrittäisiin etsimään keinoja vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Maaren Angeli Paliskuntain yhdistyksestä totesi, että osa poroista on tarhauksessa. Ei ole kuitenkaan realistista keinoa laittaa poroja aitaukseen tai käyttää koiria suojaamiseen.

Kysyttiin, onko tarpeen laittaa hoitosuunnitelman liitteeksi tiedotteita hankeprosessista.

Sami Niemi vastasi, että uutiset kertovat myös vuodenkierrosta ja niistä menee tietoa myös komission suuntaan. Mitä enemmän siellä tiedetään Suomen tilanteesta, sen parempi. Kommentoitiin puheenvuorossa, että uutisten liittäminen kannatetaan. Hoitosuunnitelma luetaan tarkasti.

Ilpo Kojola Lukesta toi esille viitteen keskusteluun eri maiden susitilanteesta, että esimerkiksi Pohjois-Saksassa on yhtä lailla asutusta kuin Suomessa seuduilla, missä susia on.

Todettiin puheenvuorossa, että hoitosuunnitelmassa voisi kertoa, että vahingot tuovat turvattomuuden tunnetta. Siksikin kannattaa panostaa ehkäisyyn, koska myös pienet vahinkomäärät luovat turvattomuutta. Puheenjohtaja kiitti hyvästä huomiosta.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että hoitosuunnitelmassa viitataan vuosittaiseen pienimmän elinvoimaisen kannan tarkasteluun. Jatkettiin toteamalla, että tämä vesittää sitä ajattelua, mitä pienin elinvoimainen kanta tarkoittaa. Sami Niemi tarkensi, että lukua 25 ei arvioida vuosittain. Toimenpiteet riippuvat siitä, onko Suomessa 25 paria vai ei. Kanta-arvio tulee aina kesäkuussa koskien maaliskuuta. Tämä antaa mahdollisuuden tehdä toimenpiteitä. Kommentoitiin tähän, että on tärkeää kiinnittää huomiota sanamuotoihin ja että pienimmän elinvoimaisen kannan selittävää tekstiä voisi kansantajuistaa.

Todettiin puheenvuorossa, että voisi mainita, että 25 perustuu laskelmaan, jolla susikanta säilyy geneettisesti elinvoimaisena.

Niemi totesi, että 25 lauman määritelmä on tuotu tekstiin vahvistetun hoitosuunnitelman taustasiosta.

Ilpo Kojola totesi, että tavoitetta määriteltäessä pitäisi melko täsmällisesti kirjata rajalaumojen asema. Ei voida vaikuttaa, mitä rajan takana tapahtuu. Tässä yhteydessä ”puolet” on sellainen, mikä selkiyttää. Kojola totesi, että jos ei tunnu liian kunnianhimoiselta tavoitteelta, voitaisiin määrittellä 25 lisääntyvää perhelaumaa, jotka kokonaan tai suurimmaksi osaksi liikkuvat Suomessa. Kanta-arviossa yksilömääräarviossa puolet lasketaan niin. Laumareviirit sijaitsevat kokonaan tai

puolet Suomen puolella. Kommentoitiin, että kohta pitäisi pitää ennallaan. Sami Niemi totesi Kojolan esittämän tavoitteen olevan turhan kunnianhimoinen.

Kysyttiin, eikö asiassa ole ongelmana se, että pitäisi saada tietoa susien liikkeistä Venäjän puolelta.

Kojola totesi, että asiassa on probleema tiedon tarkkuuden ja vaatimusten suhteen, mikä antaa tilaa tulkinnoille.

Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että määritelmä on vakiintunut kentällä ja voisi tulla hankaluuksia, jos muutetaan.

Kysyttiin Kojolalta, millaiset ovat yhteydet Venäjään susien suhteen ja ovatko samalla tasolla kuin vuoteen 2015 saakka. Kojola totesi, etteivät erityisen jouhevät, mutta yhteydet ovat. Kojola totesi, että halusi aiemmalla kysymyksellään herättää keskustelun rajalaumojen merkityksestä ja siitä, miten asiaa tulkitaan ja mitä kautta tavoite toteutuu. Jos ajatellaan esimerkiksi tilanne, että itärajalla on 10 laumaa ja ne takaavat, että on 25 laumaa.

Puheenjohtaja ehdotti, että mennään luonnoksessa esitetyllä muotoilulla.

Sami Niemi totesi vielä tavoiteosioon, ettei näe tarvetta samankaltaisella määrittelylle suotuisalle suojelutasolle kuin Ruotsissa. Pikemminkin voisi arvioida metapopulaationa eli yhdessä Suomen, Norjan ja Ruotsin kanta ja siten luontaisen populaation kannalta.

Kommentoitiin, että esitys on tosi hyvä mutta että ongelmana on Ruotsin poronhoitoalue. Todettiin, että sinne ei mene sutta per sukupolvi. Niemi kommentoi tähän, että yhteyksiä voi olla monella tapaa. Niemi totesi, että MMM tekee Ruotsin ja Norjan kanssa yhteistyö dokumenttia: aktiivinen tiedon vaihto, Dna-tiedon vaihto. Hallinnollisen yhteistyön kautta voidaan luoda parempia yhteyksiä.

Puheenjohtaja kysyi kommentteja kohtaan ”Keskeiset muutostekijät ja toimenpiteet”. Ei tullut kommentteja.

Niemi totesi, että kohtaan 2.1. toivotaan seurantaa ja tutkimusta koskien Ilpo Kojolalta ja Katja Holmalalta tekstiä. Toimenpiteitä on listattu. Kojola totesi, että listatut toimenpiteet tutkimukseen vaikuttavat hyviltä. Kojola totesi käyvänsä tekstiä vielä läpi kokouksen päätteeksi.

Kohtaa ”selvittävät edellytykset kansalaishavaintojen hyödyntämiseen” Kojola täydensi toteamalla, että ajatuksena oli laajentaa havainnointia muille ryhmille kuin metsästäjille. Esim. kansalaisdokumenttien kuten riistakamerakuvien tallentuminen. Niemi tarttui aiheeseen ja kertoi Ruotsin ja Norjan yhteisestä Skandobs-sovelluksesta, jonne kuka tahansa voi kirjata havaintoja.

Keskusteltiin susihavaintojen kirjaamisesta ja Pesä-sovelluksesta. Puheenjohtaja totesi, että olisi tärkeää, että Pesä-sovellukseen kirjattaisiin vahinkopaikat.

Todettiin, että pitäisi olla tietoa pannoitettujen susien liikkeistä esimerkiksi lammasomistajille. Puheenjohtaja totesi, että susien pesinnän sijoittuminen vaikuttaa asiaan. Kysyttiin, olisiko varoitussjärjestelmä mahdollinen. Jussi Laanikari MMM:stä totesi, että riistavahinkorekisteriin tulee seuravaksi kotieläinvahinkotiedot näkyviin kartalle niin voi auttaa myös vahinkojen ennaltaehkäisyssä. Ajatuksena myös, että PESÄ-sovelluksen laatikkoon voisi kirjata lisätietoja.

Ilpo Kojola mainitsi, että tulisi pohtia, miten toteutetaan Pesä-sovellus havaintojen suhteen. Paras havainnoitsijaryhmä olisivat poronomistajat. Kojola toi esille, että on tullut ilmi tapaus, jossa on liikunut lauma, mutta kirjauksia ei kuitenkaan ole ollut. Asian eteen on vielä paljon töitä tehtävänä poronhoitoalueella.

Todettiin puheenvuorossa, että ajatus havainto- ja pantatietojen yhdistämisestä vahinkotietoihin on hyvä.

Timo Leskinen MTK:sta ehdotti muokattavaksi kohtaa, että pannoituksista tulisi tietoa myös kotieläinten omistajille. Tehtiin hoitosuunnitelmaan aiheeseen liittyvä lisäys.

Kysyttiin, onko tulossa kirjausta lumijälki DNA:sta. Todettiin tähän, että onnistumisprosentti on niissä suhteellisen vaatimaton.

Tuotiin esille, että tekstissä ei käsitellä suden ja ihmisen rinnakkaiseloa ja vaikutuksia kylillä ja paikallisten ihmisten elämään. Todettiin sen olevan kohta, joka koskettaa suomalaisista todella monia. Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että voisiko tämä olla liitteenä, jossa olisi jo tehtyä työtä ja tehdyn työn kontaktipinta tulevia hoitosuunnitelmia ajatellen.

Käsiteltiin ennakoivaa viestintää, Vesa Pihajoki totesi, että esimerkiksi poliisi voisi tulla mukaan ennakoivaan viestintään uuden susireviirin syntyessä. Kirjattiin tämä hoitosuunnitelmaan.

Sami Säynevirta Luonto-Liitosta kertoi, että esimerkiksi Aalto-yliopiston kanssa voisi tehdä workshoppeja, mitä voisi tehdä vahinkojen estämiseen liittyen. Tulisi etsiä aktiivisesti keinoja huolta aiheuttavien susien karkottamiseksi. Pihajoki totesi, että hänen kokemuksensa mukaan karkotustilanteissa pelkkä ääneen tuottaminen ei ole niin tehokasta. Pihajoki jatkoi toteamalla, että työpajasta voisi tulla hyviäkin ideoita.

Tarkasteltiin kohtaa "Reagointi toistuvaa haittaa ja ongelmia sekä vahinkoja tai uhkaa aiheuttaviin susiin". Todettiin puheenvuorossa, että kohdasta puuttuu pihahavaintojen taustalla olevien syiden selvittäminen: esim. ravintohoukuttimet ja haaskat. Pihajoki totesi, että poliisin ohjeissa mainitaan asiasta, ja että taustalla olevat syyt selvitetään tietenkin. Luoma totesi, että myös suurpetoyhdyshenkilöiden perustehtäviin kuuluu syiden selvittäminen.

Kysyttiin, onko "uhka" taulukossa pakko olla 100 metrin määritelmä - entä jos etäisyys on 101 metriä. Todettiin tähän, että jotain rajoja on pakko laittaa. Pihajoki totesi, että on hyvä muistaa, että poliisityössä tehdään kuitenkin tilannekohtaista arviota.

Keskusteltiin myös LCIE:n paperista, ja 30 metrin määritelmästä. Kommentoitiin, että LCIE:n dokumentissa otetaan turhan suuria riskejä. Toimenpiteitä pitää olla jo aikaisemmin. Yhdyttiin toisessa puheenvuorossa tähän. Todettiin, että LCIE:n dokumentissa on hyvä toteamus siitä, että susi ei tunnista ajoneuvosta ihmistä. Kojola totesi, että suden aistimaailman rajallisuus on tärkeä seikka huomioda. Koiran mukana olo saattaa vaikuttaa myös siihen, että susi kiinnostuu ja tulee lähemmäs.

Todettiin, että edelleen on tarkoitus, että kaikki havainnot susista merkitään Tassuun.

Keskusteltiin seuraavaksi karkotuksista ja lopetuksista tiedottamisesta. Pihajoki korosti, että poliisi tiedottaa omien sääntöjensä mukaisesti. Ei ole varmaa, voidaanko kaikista poliisin karkotuksista tiedottaa, lopetusmääräyksistä voidaan antaa tietoa. Mikael Luoma totesi, että riistakeskuksessa on yritetty koostaa karkotuspäätöksistä tietoa ja asia oli vahvistetussa hoitosuunnitelmassa.

Tuotiin esille, että jos toimenpiteistä ei tiedoteta, voi tulla uskomus, että hallinto ei tee mitään. Oltiin toisessa puheenvuorossa samaa mieltä siitä, että ihmisten on tiedettävä, että on reagoitu.

Sami Niemi totesi, että vuotuinen tilasto karkotuksia koskien olisi tarpeen kuten Jaakko Lonkka sanoi.

Mikael Luoma totesi, että riistakeskuksessa oli aiemmassa suunnitelmassa karkotushanke. Sen yhteydessä ei kuitenkaan etsitty erilaisia menetelmiä. Uutta hoitosuunnitelman toimenpiteessä on, että etsitään erilaisia karkotusmenetelmiä.

Siirryttiin keskustelemaan myös kannanhoidollisesta metsästyksestä. Säynevirta totesi, että Luonto-Liitto ei kannata sitä.

Kysyttiin voisiko ”uhka” taulukkoon lisätä kohdan 5 eli muun tyydyttävän ratkaisun selvitys; esimerkiksi sen tarkistaminen, onko ollut esimerkiksi haaskoja. Vesa Pihajoki vastasi tähän, että poliisin esityksestä taulukkoon ei laiteta toimenpiteitä. Olemassa on jo poliisia ohjaava poliisihallituksen ohje, jossa asiaa on eritelty tarkemmin. Suden tappaminen on viimeinen vaihtoehto.

Kojola totesi, että kun lähdetään miettimään mahdollisia karkotuskeinoja ja niiden miettimistä tietoa kannattaisi kerätä myös Pohjois-Amerikan ulkopuolelta ja Euroopasta. Yksi testaus ei riitä vielä selvittämiseen.

Pihajoki totesi, että omaehtoinen susien karkottaminen on hyvä kirjaus. Pihajoki esitti, että pakkotilaa käsittelevään kohtaan tulisi laittaa, että poliisin on suoritettava esitutkinta ja se on laitettava syytäjälle. Prosessin voisi laittaa hoitosuunnitelmaan. Ere Grenfors kysyi puheenvuorossa, voisiko myös laittaa, että metsästäjä menettää tutkinnan ajaksi aseensa. Todettiin, että selvitetään asiaa ja kirjataan mahdollisesti.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että suden ihmisarkuuden menetys on hoitosuunnitelmassa liian löysästi määritelty ja että määritelmien tulisi olla tarkkoja ja ei niin tulkinnanvaraisia.

Puheenjohtaja totesi, että siirrytään käsittelemään vahinkojen ennaltaehkäisyä.

Timo Leskinen totesi, että vahinkojen ennaltaehkäisyyn tulisi kohdistaa varoja suojelupuolelta. Leskinen pyysi myös poistamaan MTK:ta koskevan kirjauksen koskien vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevaa neuvontaa. Leskinen esitti, että kohtaan laitetaan tehtävä vain riistakeskukselle, eikä mainita MTK:ta kohdassa. Lisäksi Leskinen pyysi poistamaan paimennuksen kohdasta ”Luontojärjestöt koordinoivat vapaaehtoisten työtä susivahinkojen ennaltaehkäisyyn, kuten susiaitojen pystytykseen ja huoltoon”. Myös Säynevirta oli samaa mieltä paimennuksen pois ottamisesta koskien edellä mainittuja tehtäviä. Tehtiin muutokset hoitosuunnitelmaan. Säynevirta kysyi, voitaisiinko kohdassa mainita porovahinkojen ehkäisy.

Niemi totesi, että sidosryhmien osallisuus kirjattiin mukaan, koska oli puhetta, että sidosryhmät voisivat olla mukana. Niemi jatkoi toteamalla, että komissiosta on vahva ohje ja kirje ministereille. Niemi totesi porovahinkoihin liittyen, että ne pidetään omana erityiskysymyksenään.

Jussi Laanikari totesi, että Suomen Mehiläishoitajien liitto tekee merkittävää työtä vahinkojen ehkäisemiseen liittyvässä infoamisessa. Siinä mielessä voisi olla perusteltu, että MTK on mukana.

Niemi kertoi lyhyesti ”riistavahinkotieto-hankkeesta”. Hankkeen ajatus on koota verkkoon palvelu, jossa on kootusti tietoa riistavahingoista, niiden ehkäisemisestä ja tahoista, joihin voi olla asiasta yhteydessä. Kommentoitiin, että idea kuulostaa erinomaiselta.

Kysyttiin, pitäisikö kirjata koulukyydeistä hoitosuunnitelmaan.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa riskin määrittely jää kunnan tehtäväksi. Siksi asiasta ei välttämättä voida kirjata mitään.

Tuotiin esille puheenvuorossa, että hoitosuunnitelmasta puuttuu tietty kulma: Koulukyydit ja ihmisten kokemus turvattomuuden tunne on juuri se.

Niemi toi esille, että Norjassa käytetään noin 2 miljoonaa kruunua niiden kuntien tukemiseen, joissa on susia. Kunta tekee ratkaisun, miten resursseja käyttää. Pohdittiin, voisiko asiasta kirjoittaa lyhyen informatiivisen kappaleen. Viitattiin puheenvuorossa perusopetuslakiin, jossa todetaan, että on järjestettävä turvallinen kyyti ja huomioitava kuntien päätöksenteossa.

Kysyttiin kohdasta, jossa on viitattu eri koirarotuihin, mitkä ovat ns. herkimpiä susi vahingoille. Mihin perustuu tekstissä oleva väite, että hirvikoirat olisivat merkittävästi alhaisemman uhan rotuja? Jatkettiin puheenvuoroa toteamalla, että nimenomaan hirvikoirissa ongelma konkretisoituu.

Ilpo Kojola totesi, että norjanharmaa hirvikoiraa on korkean riskin rotu. On tilastotietoa jakaumasta.

Kysyttiin, onko mahdollista, että hirvitiheydellä on vaikutusta metsästyskoiravahinkojen määrään. Kojola totesi, että tällaisesta aiheesta ei ole helppoa saada vertailukelpoista aineistoa. Jos otetaan susikannan runsaus ja hirvikannan tiheys niin esimerkiksi Ruotsissa hyökkäyksiä sutta kohden on vähemmän. Suomessa myös vahingot keskittyvät itään, jossa hirvitiheydet ovat vähäisempiä. Kojolan mukaan vahinkoja näyttäisi sattuvan suhteellisesti enemmän siellä, missä ravintotilanne on huonompi. Voi olla, että suden suhtautuminen koiraan on näillä alueilla eri. Kojola totesi, ettei ei ole niin hyvää analyysia, että voitaisiin esittää noin vahvassa muodossa. Asiaa ei voida analysoida vertailukelpoisesti, koska metsästys- ja koirankäyttötavat vaihtelevat.

Riku Lumiaro Suomen luonnonsuojeluliitosta toi esille, että on myös tutkimusta, että petojen aggressio kasvaa, jos ravintotilanne on huono.

Tuotiin esille, että Viron hoitosuunnitelmassa asia nostetaan esille. Sovittiin, että Ilpo Kojola muokkaa hoitosuunnitelmasta keskustelussa käsiteltyjä kohtia koskien koiravahinkoja.

Siirryttiin keskustelemaan vahinkojen ennaltaehkäisyyn suunnitelluista liiveistä. Kysyttiin, voisiko hoitosuunnitelmaan tulla lisää aiheesta ja voisiko niitä testata enemmän. Vastattiin tähän tuomalla esille, että Ruotsissa on ollut pitkään liivejä. Siellä on ollut yksittäistapauksia tilanteista, joissa koiran kimppuun on hyökätty eli ei voida tehdä paljon yleistyksiä. Tuotiin toisessa puheenvuorossa esille, että jos liiveissä olisi kamera, niin voitaisiin tietää enemmän. Ere Grenfors Suomen Metsästäjäliitosta toi esille, että livekamerakuvaa tullaan testaamaan. Grenfors lisäsi, että on kuitenkin vaikea sanoa, mikä on todennäköisyys, että tulee ns. tositalanne päälle. Todettiin toisessa puheenvuorossa, että myös koiran käyttäytyminen voi olla ratkaisevaa ja että liivien tutkiminen voi olla vaikeaa.

Lisättiin keskusteluun, että tutkimuksen näkökulmasta asiassa on myös eettisesti hankala lähtökohta. Koiria ei voida altistaa suden hyökkäykselle.

Jatkettiin koiravahinkokeskustelua ja tuotiin esille, että riistahavainnot.fi-palvelun tulevat havainto- ja pannoitustiedot on myös mahdollista saada esimerkiksi Trackeriin näkymään.

Pidettiin tauko noin 12.45 ja jatkettiin noin klo 13.15 kokousta. Vesa Ruusila poistui ennen klo 13.00 toiseen kokoukseen ja totesi tulevan noin tunnin kuluttua takaisin. Niemi oli tänä aikana puheenjohtajana.

Sami Niemi jatkoi keskustelun ohjaamista, siirryttiin kohtaan 2.3. vuoropuhelu, muokattiin kohtaa muutamilta osin: päätettiin ettei käytetä vieraskielistä termiä fasilitointi.

Taru Peltola ehdotti vuoropuhelua ja luottamusta käsittelevään kohtaan, että voitaisiin sanoa melko suoraan, että epäluottamusta myös ylläpidetään osin tarkoitushakuisesti. Tämä liittyy siihen, että palataan vanhoihin juttuihin eikä haluta mennä eteenpäin. Niemi totesi, että voidaan lisätä aiheesta hoitosuunnitelmaan ja lisäsi, että seuraavalla maakuntakierroksella luottamusteeman on oltava läsnä.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että usein kyseessä ovat samat ihmiset ja että ihmiset muuttavat aika huonosti omaa näkemystään ja mielipiteitään. Toisessa puheenvuorossa todettiin, että asian käsittely on reilua Lukeakin kohtaan. Jatkettiin toteamalla, että pannoitusten ympärillä käytävä keskustelu on ollut ajoittain hämmentävää.

Kysyttiin, voisiko erityyppisiä kokouksia jotenkin yhdistää, koska niitä on merkitty hoitosuunnitelmaan useampia. Niemi totesi, että ajatuksena ei ollut järjestää vastaavia parin viikon maakuntakierroksia kuin keväällä oli järjestetty. Niemi totesi, että ylimaakunnallisten työpajojen olisi tarpeen olla mukana.

Kysyttiin, olisiko mahdollista olla mukana yhteisiä laskentaponnistuksia. Niemi totesi, että mikäli hän on oikein käsittänyt Luken tilanteen, niin on vaikea nähdä, että maastolaskennoista olisi hyötyä. Ere Grenfors jatkoi tähän, että SML:ssä ei ole viime aikoina ollut esitystä isojen laskentojen järjestämisestä tai niiden promoamisesta. Grenfors lisäsi, että ymmärtää yhteisten laskentojen tarkoituksen ja näkee ne ihan hyvänä, yhdessä tekeminen lisää luottamusta kentällä. Mikael Luoma Suomen riistakeskuksesta totesi, että on pyydetty mukaan laskentoihin. Riistakeskuksen virallinen kanta on kuitenkin, ettei ole resursseja maalaskentoihin. Yhteisiä laskentoja on tehty aiemmin Kainuussa. Luoman mukaan niitä on käytetty yksittäisen alueen kanta-arviona, vaikka ne eivät ole sitä.

Päätettiin ottaa pois seuraava kohta: ”Suomen riistakeskus järjestää vuosittain susireviirialueen tai alueiden kannanhoidon tilannetta ja erityiskysymyksiä koskevan yhteisen tapaamisen. Tilaisuuteen osallistuvat riistanhoitoyhdistyksen, reviiritason sidosryhmien, kunnan, reviirialueen yhteistyöryhmän, alueellisen riistakeskuksen sekä riistantutkimuksen edustajat.”

Seuraavaksi käsiteltiin viestintään liittyvää kohtaa. Kommentoitiin, että kohta on hyvä ja odotettu. Kysyttiin, riittäisikö toimenpiteisiin vain ykköskohdan toimenpide. Sami Niemi totesi, että asiaa voidaan miettiä. Todettiin, että viestintä nousi myös maakuntakierroksilla esille.

Tämän jälkeen siirryttiin käsittelemään ”suden sietämisen edistäminen” kohtaa. Todettiin puheenvuorossa, että tämä kohta näyttäytyy koko hoitosuunnitelman yhtenä tavoitteena, johon kaikki otsikot tähtäävät. Kysyttiin, onko väärällä tavalla irrotettu yhdeksi muiden joukkoon. Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että on hyvä, kun on tuotu näin näkyville. Silloin viesti on, että on opittava sietämään susia.

Keskusteltiin aiheesta. Niemi totesi, että vahvistetussa hoitosuunnitelmassa asiaa ei sanottu ulos. Niemi kysyi, että jos sietäminen ei ole omana kohtanaan, niin saako silloin tarpeeksi näkyvyyttä. Niemen mukaan siksi on parempi, että sietäminen on ylätasen tavoitteessa.

Kommentoitiin tähän puheenvuorossa, että on kyse syvemmistä ja isommista asioista, kun tarkastellaan, miten sietäminen lisääntyy. Toisessa puheenvuorossa tuotiin esille, ettei sietämisen tulisi jäädä piiloon ja kysyttiin, voisiko sen nostaa päätavoitteeksi. Jatkettiin toteamalla, että vahvistetussa hoitosuunnitelmassa ei tohdittu käyttää termiä sietäminen vaan terminä oli rinnakkaiselo.

Niemi totesi, että hoitosuunnitelman otsikkotaso on jakautunut kolmion tavoitteiden mukaan.

Kysyttiin, voisiko sietäminen olla lopussa kokoavana teemana.

Todettiin puheenvuorossa, että hoitosuunnitelman sietämisessä on eräänlainen porttiteoria ts. sietämisen kautta tulee hyväksyttävyyys. Kysyttiin, pitääkö hyväksyttävyyden tulla sietämisen kautta.

Sami Niemi totesi, että hoitosuunnitelman kaikki tavoitteet liittyvät toisiinsa. Niemi jatkoi kysymällä, pitäisikö sietämisen olla aiemmin ja ennen muita osioita. Sietämisen alla on vahinkojen korvaaminen. Riistavahinkolain muutokset on nyt tehty ja on mahdollisuus nopeampaan korvaamiseen. Jätettiin auki, mihin kohtaan "sietäminen" osio tulee.

Kysyttiin, voisiko toimenpiteisiin laittaa, että vahingot korvataan täysimääräisenä. Kirjattiin tämä hoitosuunnitelmaan.

Siirryttiin tarkastelemaan reviiriyhteistyöryhmiä koskevaa osiota. Kysyttiin, voisiko reviiriyhteistyöryhmien tilaisuuksissa olla myös fasilitaattori. Mikael Luoma toi esille, että on kerrottu ryhmille, että yhteistyöryhmissä voisi olla tasaveroisen keskustelun toimintaohje ja ryhmille on lähetetty ohjeistusta keskustelun pelisäännöistä. Toisessa puheenvuorossa todettiin, että reviiriyhteistyöryhmien puheenjohtajia voisi ottaa mukaan koulutuksiin. Kommentoitiin, että yhteistyöryhmien kehittämistilaisuuksissa voisi olla mukana fasilitaattoreita.

Tämän jälkeen keskusteltiin susien laittomasta tappamisesta.

Riku Lumiaro totesi, että hoitosuunnitelman kirjaukset ovat hyviä. Sami Niemi käsitteli lyhyesti aiheeseen liittyen Johanna Suutarisen väitöskirjaa, jonka mukaan laitton tappaminen vaikuttaa Suomen ja Ruotsin susikantaan eniten. Niemi painotti, että ennen kannanhoidollista metsästystä pitää olla parempi ote laittomasta tappamisesta. Niemi ehdotti, että Luke voisi julkaista vuosittain ennusteen tai mallinnuksen laittomasta tappamisesta.

Ere Grenfors kysyi lähdeviitettä tekstissä oleva kohdalle, jonka mukaan 10% laittomista tapoista tulee tietoon. Sovittiin, että laitetaan viite.

Tuotiin puheenvuorossa esille, että mikään maa ei ole valmis menemään siihen, että ravinto rajoitaisi petoeläinkantaa. Tätä asiaa pitäisi olla valmis avaamaan hoitosuunnitelmassa. Jatkettiin toteamalla, että sietäminen tähtää siihen, että asia on ihmisten näpeissä laillisten metsästyksen kautta.

Lumiaro toi esille, että SLL:ssä nähdään, että kannanhoidollinen metsästys on tärkeää. Lähdetään siitä, että pitäisi kouluttaa metsästäjiä, jotka voi metsästää luvallisesti.

Vesa Pihajoki kommentoi laittoman tappamisen kohtaa ja toi esille, että poliisille tullaan nimeämään päällystötasoinen eräyhdyshenkilö. Valvonta täytyy nykyresursseilla pystyä hoitamaan. Pihajoki ehdotti, että otettaisiin pois kohta, jossa todetaan, että puuttumisessa on poliisilaitoskohtaisia eroja. Tutkinnassa ei ole eroja, valvonnan laadussa ja määrässä voi olla eroa.

Sami Niemi jatkoi ja totesi, että Suutarinen esittää, että olisi tehtävissä älykäs ennustemalli sen suhteen, missä laittomia tappamisia voi mahdollisesti tapahtua. Niemi esitti, että kirjataan hoitosuunnitelmaan esitys, että LUKE laatii älykkään mallin laittoman tappamisen ennustamisesta ajallisesti ja paikallisesti. Kyseinen malli ei ole julkinen.

Kysyttiin puheenvuorossa, pitäisikö riistakeskuksen, luken ja poliisin tiivistää yhteistyötä.

Pihajoki totesi, että päävastuuvetäjä olisi tuolloin poliisista. Syksyllä valvottaisiin laillisista metsästystä ja vuoden vaihteen jälkeen keskittyminen laittomaan metsästykseen. Pihajoki totesi, että ajatus yhteistyön tiivistämisestä sopii.

Lumiario toi esille puheenvuorossa, että Luken kenttäväellä voi olla hyvä käsitys salametsästäjistä. Jatkettiin toteamalla, että yhteistyön lisääminen kuulostaa siitä näkökulmasta hyvältä. Myös suurpe-toyhdyshenkilöillä on paljon tietoa.

Kysyttiin, voisiko toimenpiteisiin lisätä kansalaisten roolin. Monet tietävät enemmän, mitä kertovat eteenpäin. Voisiko rohkaista ihmisiä puhumaan aiheesta?

Vesa Pihajoki vastasi tähän, että tietoa on todennäköisesti muillakin kuin ampujalla. Tärkeää olisi saada Luken ihmisten tietoa kentän liikkeistä. Pihajoki totesi, että hänen mielestään ensin olisi lähettävä viranomaisten välisen tiedonvaihdon tehostamiseen. Voi olla hankala mennä kentälle, koska tuon tasoista rikoksista poliisille kerrotaan harvoin.

Sami Säynevirta Luonto-Liitosta toi esille, että tuntuu oudolta, että jotkut tietävät ja ottavat yhteyttä kansalaisjärjestöön. Pitäisi olla suora reitti selvittää asioita.

Lumiario toi esille, että Metsähallituksen erätarkastajat työskentelevät vain valtion mailla. Kysyttiin, voisiko lakia muuttaa niin, että heillä olisi mahdollisuus tehdä toimintaa myös yksityismailla. Jussi Laanikari maa- ja metsätalousministeriöstä totesi, että asiasta voidaan kirjata. Silloin pitää tarkastaa lakia, mikäli toimivaltuuksia lisätään. Asia on myös suunnitteilla.

Sami Niemi kysyi, voisiko Luke antaa indeksin tai tason siitä, mitä on ollut laitton tappaminen? Jos indeksi osoittaisi, että on ollut vilkasta, niin silloin ei tulisi kannanhoidollista metsästystä. Niemi totesi, että tällainen indeksi tarvitaan, jos julkisasiamiehen ratkaisu pitää. Jos laittoman tappamisen vähentämistä pidetään kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteena, niin silloin on pystyttävä se osoittamaan. Kommentoitiin tähän puheenvuorossa, että ehdotus kuulostaa hyvältä. Todettiin puheenvuorossa, että viestiä pitäisi saada niiden ihmisten korviin, jotka ovat vaa'an kieliä ja jotka tekevät päätöksen, vetävätkö he liipaisemisesta. Kirjattiin hoitosuunnitelmaan siitä, että Luke tuottaa arvion laittoman tappamisen tasosta.

Sami Säynevirta kysyi, eikö hoitosuunnitelmaan voisi laittaa kansalaisten aktiivisuutta. Niemi totesi, että tässä vaiheessa on tärkeää saada viranomaisten toimintaa tehostettua. Nostetaan tämä vahvasti esille.

Esa Kukkonen liittyi kokoukseen etänä noin kello 14.00.

Vesa Ruusila tuli jälleen paikalle kokoukseen noin klo 14.00. Siirryttiin käsittelemään kohtaa "Rajat ylittävä yhteistyö".

Vesa Pihajoki poistui kokouksesta noin klo 14.30.

Maaren Angeli Paliskuntain yhdistyksestä toi esille, että luonnonvarakauppa on todella vaikea tavoite poronhoitajien näkökulmasta. Aiheuttaisi erittäin mittavat provahingot. Myös riistavahinkolain muututtua tulisi huonoon saumaan. Angeli kysyi, voisiko susia siirtää.

Niemi totesi, että jos toimenpide on kirjoitettu, niin on paremmat edellytykset vaatia Ruotsilta toimia esimerkiksi silloin, kun sudet ovat jo Ruotsin poronhoitoalueella. Niemi totesi, että kun kyseessä on luonnonarvokauppa, niin raha siirtyy. Voi olla, että ruotsalaisetkin voisivat osallistua kustannuksiin. Kommentoitiin puheenvuoroissa, että luonnonarvokaupan kohdalla sanamuoto "arvioidaan soveltuvuutta" on hyvä.

Riku Lumiaro SLL:stä ehdotti kirjausta poronhoitoalueen siirtämisestä. Puheenjohtaja totesi, että asiaa ei esitetä tai kirjata hoitosuunnitelmaan.

Sami Niemi jatkoi toteamalla, että ehdotus reviiriarvokaupasta tuli Naturvårdsverketistä.

Ilpo Kojola kommentoi aiempaa keskustelua laittomasta tappamisesta toteamalla, että on paikallaan, että laitonta tappamista arvioitaisiin numeerisesti ja että se on mahdollista.

Seuraavaksi siirryttiin tarkastelemaan monilajista kannanhoitoa. Timo Leskinen MTK:sta totesi, että MTK kannattaa lähtökohtaisesti monilajista kannanhoitoa. MTK:n näkökulmasta karhun ja suden yhteisvaikutus tulisi ottaa huomioon metsästyksen suunnittelussa. Lisäksi on mahdotonta, että lähdetään asettamaan hirvikantatavoitteita liian korkeiksi. Leskinen jatkoi toteamalla, että susikannan hoitosuunnitelmalle tulee iso hintalappu, jos sen vuoksi pidetään korkeita hirvikantoja. Leskinen totesi, että on muistettava sosiaalinen kestävyys ja asenteet sutta kohtaan sekä metsätalouden kannattavuus. Ei voida hyväksyä ajatusta, että pidetään korkeampia hirvikantoja.

Puheenjohtaja kysyi, eikö asia liity enemmän metsästyksen suunnitteluun.

Niemi totesi, että on mahdollista, että jossain hirvitavoitteet voivat nousta.

Leskinen jatkoi toteamalla, että karhukannan säätelyssä tulee huomioida alueen susikanta. Karhukantaa säädellään, jotta on tilaa sudelle.

Ilpo Kojola totesi, että monilajista kannanhoitoa on mahdollista tehdä laajaan tietopohjaan nojautuen. Suden ja hirven vuorovaikutuksesta tiedetään aika paljon. Mikael Luoma lisäsi, että keskustelun pohjana oleva teksti on hirven hoitosuunnitelmasta. Leskinen kommentoi tähän, että tilanteet ovat muuttuneet.

Kysyttiin, mikä ero on Ruotsilla Suomen tilanteeseen.

Niemi totesi, että Ruotsissa alkaa nousta kritiikkiä korkeampaa hirvikantaa kohtaan. Tuotiin esille puheenvuorossa, että ilmastonmuutokset vaikutukset Suomen puustoon tulisi ottaa huomioon. Suomessa voi olla Unkarin ilmasto 50 vuoden päästä. Edelleen puhutaan kuitenkin kolmesta puulajista: kuusesta, männystä ja koivusta. Tuotiin toisessa puheenvuorossa esille, että Suomi kuusetuu, koska ei haluta ottaa hirveen liittyvää riskiä.

Tuotiin puheenvuorossa esille myös valkohäntäpeurakannan vaikutus Lounais-Suomessa ja sen vaikutus susikannan tihentymiin.

Mikael Luoma toi esille, että aiheeseen tarvitaan Luonnonvarakeskuksen tietoja. Toimenpiteenä tulisi olla, että LUKE tuottaa tietoa monilajisesta kannanhoidosta. Kojola totesi, että hirvikannan seurannassa otetaan huomioon mahdollinen suurpetojen vaikutus. Kirjattiin asiasta toimenpide hoitosuunnitelmaan.

Puheenjohtaja kysyi, voisiko ekonomia olla mukana monilajisessa kannanhoidossa. Kojola vastasi, että voi olla mukana. Vielä ei ole mukana, mutta voidaan ottaa todennäköisesti mukaan.

Kysyttiin, pitääkö monilajinen kannanhoito sisällään ennaltaehkäisevän puuttumisen, kun ajatellaan metsäpeuroja. Sakari Mykrä-Pohja kysyi, voisiko metsäpeuraa käsitellä erityiskysymyksenä hoitosuunnitelmassa. Niemi kysyi aiheeseen liittyen, onko riittävästi tietoa siitä, onko susien tappamisesta hyötyä metsäpeurakannalle. Ilpo Kojola vastasi tähän tuomalla esille, että Kainuussa metsäpeuravasaprosentilla on yhteys susikantaan. Pulmana on, ettei tiedetä täsmällisesti muiden suurpetojen vaikutusta. Kaikki suurpetokannat ovat vahvistuneet. Siksi susien vaikutusta on vaikea arvioida. Tilastollisessa analyysissä saadaan vahva yhteys.

Sakari Mykrä-Pohja totesi, että tieto metsäkaribusta on osoittanut, että jos halutaan akuutti helpotus lajin menestymiselle, niin sudet on saatava pois systeemistä joksikin ajaksi. Kojola totesi, että on myös esimerkkejä siitä, että karibukannan lasku on saatu pysäytettyä muttei kantaa kasvuun.

Kysyttiin, onko tutkittu metsäpeuran ikärakennetta ja voiko se vaikuttaa asiaan.

Kojola totesi, että nopean kannan vähenemisen jälkeen metsäpeurakannan lasku on tasaantunut. Ei ole tapahtunut isoja muutoksia. On käynyt niin, että hirvi on tullut isommaksi saaliiksi pedoille. Peuralla ei ole enää niin isoa merkitystä saaliina.

Tehtiin muutos ”Suurpetojen vaikutusalueilla turvataan hirvieläinten metsästys ja hirvieläinkantojen hoidon kestävyys ottamalla suurpetojen vaikutus huomioon hirvieläinkantojen metsästyksen suunnittelussa” kun aiemmin loppu oli: ”hirvieläinkantojen hoidon tavoitteissa ja toteutuksessa”.

Seuraavaksi käsiteltiin kannanhoidollista metsästystä. Kommentoitiin, että on hyvä asia olla hoitosuunnitelmassa. Todettiin puheenvuorossa, että pitäisi huolehtia siitä, että mikäli kannanhoidollinen metsästys toteutuu, että kanta ei romahda niin kuin on aiemmin käynyt.

Niemi totesi, että kannanhoidollista metsästystä käsittelevään kohtaan on otettu tekstiä paljon sen arvioinnista. Niemi lisäsi, että Suutarinen on osoittanut, että laillisella metsästyksellä on voitu vaikuttaa laittoman tappamisen määrään ja se on lyhyellä aikavälillä toiminut. Kuitenkin haasteena on mitoittaminen. Vaikka laillisella metsästyksellä lyhyellä aikavälillä on ollut vaikutusta, niin on oltava muitakin toimenpiteitä.

Sami Säynevirta Luonto-Liitosta totesi, että Luonto-Liitto ei ole kannanhoidollisen metsästyksen kannalla.

Niemi totesi tähän liittyen, että luonnos susikannan hoitosuunnitelmaksi ei lähde kaikkien nimissä, vaan jokainen voi kommentoida. Puheenjohtaja lisäsi, että ryhmässä olo perustuu vapaehtoisuuteen.

Maaren Angeli kysyi poronhoitoaluetta koskevaa tekstiä koskien, että pitäisikö muuttaa kohtaa: Poronhoitoalueella susikannan kasvua rajoitetaan erittäin merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi. Muutettiin "kasvua" muotoon "kokoa".

Kysyttiin, voisiko haaskakuvaustoiminnasta kirjoittaa jotain, koska se vaikuttaa petoihin ja siihen, että tulee epäluonnollisia tihentymiä. Niemi totesi tähän, että kun on pohdittu omia toimenpiteitä, niin seuraava iso hanke on rajoittaa toimivaltaa koskien eläinperäisiä ravintohoukuttimia.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että asia on ensisijaisesti karhukysymys. Toki on joitakin susia käynyt haaskoilla, mutta marginaalisesti koskettaa susia.

Keskusteltiin lyhyesti Pesä-sovelluksesta ja siihen liittyvistä kirjauksista.

Kysyttiin puheenvuorossa, voisiko poronhoitoalueeseen liittyvään tekstiin saada ratkaisukeskeisyyttä esimerkiksi ennaltaehkäisyyn liittyen. Niemi totesi, että asiaa on pohdittu. On pohdittu kirjoitettaessa PAF:feja (Prioritized action framework). Kuitenkaan asian suhteen ei oikein ole keinoja. Johtuu siitä, että porot ovat puolikesyjä vapaana laiduntavia eläimiä. Kommentoitiin tähän, että asiat edistyvät, jos ollaan aktiivisia niiden suhteen ja että on kyse yhdestä elinkeinoista niin kuin muuallakin. Puheenjohtaja yhtyi Niemen aiempaan kommenttiin ja totesi, että asiaa on pohdittu.

Tuotiin esille puheenvuorossa, että Ruotsilla on aiheesta raportti, jossa on pohdittu vahinkojen ennaltaehkäisemisen keinoja ja että raportti on sen osalta ns. masentavaa luettavaa. Jussi Laanikari kommentoi, että ahman osalta porot voidaan ottaa tarhaan alueilla, joissa on mahdollista. Susi aiheuttaa kuitenkin ympäri vuoden vahinkoja. Martinselkosen alueella on mennyt 50 poroa susien toimesta.

Tuotiin esille puheenvuorossa, että porot ovat usein kesällä melko hajallaan. Siksi ei ole mahdollisuuksia oikein suojoitoimenpiteisiin. Vahingoistakin suurin osa jää tulematta tietoon.

Niemi totesi, että poroille on laitettu kuolinkelloja.

Luoma totesi, että Kajaanin tilaisuudessa puhuttiin susien pannoituksista ja tiedon jaosta. Kojola totesi, että yksi pantasusi on tällä hetkellä Pudasjärven ja Ranuan alueella. Paikallisille poronomistajille on toimitettu muutaman päivän viiveellä karttoja, jotta olisi mahdollista löytää suden tappamia poroja.

Luoma ehdotti, että nostettaisiin metsäpeura erityiskysymykset kohtaan. Sovittiin, että näin voidaan tehdä.

Lopuksi käsiteltiin kohtia villikoirat ja sairaudet.

Keskusteltiin vielä susien siirtoistutuksista, mikä on erityiskysymyksenä hoitosuunnitelman loppuosiossa. Kysyttiin, voisiko Ruotsiin siirtoistuttaa susia. Niemi totesi, että aiheesta on pitkään juteltu ruotsalaisten kanssa. Jotta olisi mahdollista, suden pitäisi olla Suomen puolella tarhattuna puoli vuotta. Kysyttiin, voisiko siirtää pentuja. Niemi totesi, että ajatus on todennäköisesti haudattu. Tuotiin esille, että siirtoistutuksen mahdollisuus valtakunnan rajojen ulkopuolelle (Ruotsiin) tuodaan toisessa kohtaan tekstiä esille.

Kysyttiin, voisiko kohtaan laittaa selvemmin esille, että siirtoistutuksia ei tehdä.

Keskusteltiin vielä lopuksi Life-hankkeesta ja siitä, voisiko sen mainita hoitosuunnitelmasta. Todettiin, että voidaan tehdä näin. Todettiin, että hoitosuunnitelman lopussa kuvataan kannanhoidollisen metsästyksen hanke, riistavahinkokeskushanke ja viestintähanke. Lisäksi tekstissä mainitaan Platform ja Life. Monitieteellinen tutkimushanke tulee toimenpiteeksi. Loppuun keskusteltiin siitä, että lausuntoaika tulee olemaan elokuun loppuun asti.

3) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Ruusila päätti kokouksen noin klo 15.30.